

ПРИРОДА – НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне угіддя міжнародного значення (Рамсарська конвенція)

Озеро Синевир - одне із семи природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Березень 2025 р.

№ 3 (371)

РОБОЧИЙ ВІЗИТ МІНІСТРА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Світлана Гринчук здійснила робочий візит до Національного природного парку "Синевир", де провела нараду з керівниками національних парків і заповідників Карпатського регіону. У нараді також взяли участь – Народний депутат Верховної Ради України Михайло Лаба, заступник міністра із питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Сергій Власенко, директор департаменту ПЗФ Міндовкілля Едгар Токар, начальник департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА Юрій Шпонтан.

Головною темою обговорення стали ключові питання збереження природних екосистем, розширення меж об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ), земельного оподаткування, розвитку безбар'єрної рекреації, розбудови реабілітаційних центрів для тварин та ефективного управління природоохоронними територіями.

У своєму виступі Світлана Гринчук акцентувала увагу присутніх на важливості впровадження ефективних механізмів управління природоохоронними територіями. Вона наголосила, що розвиток природоохоронної сфери потребує комплексного підходу, який включатиме законодавчі ініціативи, фінансову підтримку та активну співпрацю з громадськістю.

Особливу увагу приділила питанням земельного оподаткування та фінансування природоохоронних заходів, залученню інвестицій у розвиток екотуризму. Обговорено питання фінансування заповідних територій, розширення природо-

охоронних заходів, а також перспективи розвитку екотуризму. Також обговорено проблеми незаконних рубок там, де вони фіксуються та заходів щодо їхнього запобігання.

Розглянуто питання безбар'єрної рекреації, яка є важливою складовою розвитку національних парків та заповідників. Учасники обговорили необхідність створення інклюзивних маршрутів, доступних екостежок та спеціалізованої інфраструктури для осіб з обмеженими можливостями. Керівники об'єктів ПЗФ поділилися, що серед відвідувачів туристичних локацій є багато військовослужбовців та ветеранів. Реабілітацію на природі обирають і цивільні, які постраждали від бойових дій.

Міністр Світлана Василівна запевнила, що міжнародні партнери готові допомагати нам у розвитку рекреації для людей з інвалідністю. У багатьох нацпарках такі проекти вже реалізуються.

Домовилися з керівниками Нацпарків посилювати роботу в цьому напрямі та запрошувати до співпраці донорів.

Не менш важливим стало обговорення розбудови реабілітаційних центрів для тварин. Учасники заходу поділилися досвідом функціонування таких центрів у своїх природоохоронних установах та наголосили на необхідності розширення їхньої діяльності задля збереження біорізноманіття.

Завершуючи свій виступ, міністр подякувала керівникам ПЗФ за відкритий діалог і зауважила, що сьогодні природоохоронна галузь потребує максимальної уваги та зусиль. Закликала працювати над тим, щоб наші нацпарки й заповідники стали справжніми перлинами природно-заповідної справи європейського зразка. На черзі – спільні робочі візити в національні парки у інших

регіонах України.

Виступив Народний депутат Верховної Ради України Михайло Лаба. У своєму зверненні він наголосив на важливості законодавчих ініціатив, спрямованих на розвиток та охорону природно-заповідного фонду (ПЗФ) України.

Керівництво НПП "Синевир" в особі директора Миколи Дербака презентувало учасникам наради результати роботи нацпарку, зокрема йшлося про досягнення та ініціативи щодо відновлення лісових екосистем, реальний стан лісів ПЗФ, рекреаційну діяльність, збереження популяцій рідкісних видів тварин та популяризації екологічної освіти серед населення.

Наголошено на основних викликах з якими стикається не лише НПП «Синевир» але й інші українські нацпарки та заповідники – ставка земельного податку.

Продовження на 2 стор.

Початок на 1 стор.

Присутні директори нацпарків та заповідників у своїх виступах зазначали, що об'єкти ПЗФ є неприбутковими організаціями і до 2015 року звільнялися від сплати земельного податку. Сьогодні його ставка визначається рішенням місцевих рад. Багато природоохоронних установ мають юридичні колізії, пов'язані з цим питанням – виникають податкові борги, порушені кримінальні провадження проти менеджменту установ, є загроза блокування рахунків та конфіскації майна тощо.

Учасники наради відзначили необхідність розширення заповідних зон та посилення заходів щодо їхнього збереження. Було наголошено на потребі залучення додаткового фінансування для підтримки екологічних ініціатив, а також забезпечення ефективного менеджменту в національних природних парках.

Директори природоохоронних установ наголосили на важливості розроблення спеціальних механізмів податкових пільг для природоохоронних територій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню та розвитку.

У рамках візиту міністерка також мала нагоду ознайомитися з роботою реабілітаційних центрів, які успішно діють на території НПП "Синевир". Створення реабілітаційного центру бурого ведмеда на території Нацпарку розпочалося у 2011 році. Сьогодні він є домівкою для 30 ведмедів і займає територію 12 га. У процесі – розширення вольєру на 6 га та

створення сучасного візит-центру за підтримки Франкфуртського зоологічного товариства.

Реабілітаційний центр оленя благородного, козулі європейської та рисі євразійської на території 3,44 га на НПП "Синевир" має всі шанси стати єдиним свого роду об'єктом у Європі. Мета центру – надати прихисток та лікування тваринам, які зазнали жорстокого поводження з боку людини, є потерпілими від стихійних лих, були конфіскованими тощо. Тут є комплекс будівель для надання ветеринарної допомоги тваринам, встановлено "зелений клас" під відкритим небом для проведення уроків захисту довкілля для учнів.

Не мало важливо міністр Світлана Гринчук разом із керівниками ПЗФ відвідали єдиний у Європі об'єкт - Музей лісу і сплаву, що знаходиться в Закарпатській області. Цей музей, розташований у мальовничій місцевості на Чорній ріці, є унікальним об'єктом культурної спадщини, який розповідає про давні традиції лісозаготівлі та сплаву деревини гірськими річками.

Реконструкція музею розпочалася раніше, однак наразі

вона призупинена через брак фінансування. Міністерка відзначила важливість відновлення цього історико-культурного об'єкта та наголосила на необхідності пошуку додаткових ресурсів для продовження робіт. Вона зазначила, що відбудова музею дозволить не лише зберегти національну спадщину, а й сприятиме розвитку туризму в регіоні.

Не мало важливо міністр Світлана Гринчук разом із керівниками ПЗФ відвідали єдиний у Європі об'єкт - Музей лісу і сплаву, що знаходиться в Закарпатській області. Цей музей, розташований у мальовничій місцевості на Чорній ріці, є унікальним об'єктом культурної спадщини, який розповідає про давні традиції лісозаготівлі та сплаву деревини гірськими річками.

Міністерка також підкреслила важливість підтримки місцевих природоохоронних ініціатив і запевнила, що питання реконструкції музею залишається на порядку денному.

Візит високопосадовців до Національного природного парку

"Синевир" та Музею лісу і сплаву засвідчив увагу держави до збереження природної та культурної спадщини. Відновлення цього унікального об'єкта стане важливим кроком у зміцненні туристичної привабливості Закарпаття та популяризації його історичної спадщини.

За підсумками наради були напрацьовані рекомендації щодо подальшого розвитку природоохоронних територій, серед яких: розширення меж ПЗФ, удосконалення механізмів фінансування, створення безбар'єрної інфраструктури, а також активізація зусиль щодо охорони та реабілітації тварин. Ці заходи сприятимуть збереженню унікальної природи України та сталому розвитку природоохоронної сфери.

Візит міністерки показує важливість посиленої уваги до

питань екологічної безпеки та сталого розвитку заповідних територій, що є ключовим елементом збереження природного багатства України.

Микола КУРУЦ,
начальник відділу ЕОР

ЩОБ ЖИТИ В ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ ПОТРІБНО...

Жити в гармонії з природою – це не складно, якщо впроваджувати екологічні звички у повсякденне життя. Маленькі зміни можуть мати великий вплив на навколишнє середовище та майбутнє планети. Почніть із простих кроків, і ви відчуєте, як ваше життя стає більш усвідомленим і гармонійним!

Одним із ключових аспектів гармонійного життя є економне споживання природних ресурсів. Важливо використовувати воду свідомо, для цього потрібно встановлювати економні крани, не залишати воду відкритою без потреби, зменшити споживання електроенергії, обирати енергоощадні лампи, вимикати світло та прилади, коли вони не потрібні, віддавати перевагу екологічним матеріалам - дерево, скло, бавовна, які легко

переробляються і не шкодять довкіллю.

Сміття – одна з головних екологічних проблем. Щоб зменшити негативний вплив на природу, потрібно розділяти відходи: пластик, скло, папір, органічні рештки тощо. Використовувати багаторазові

речі замість одноразових пластикових виробів.

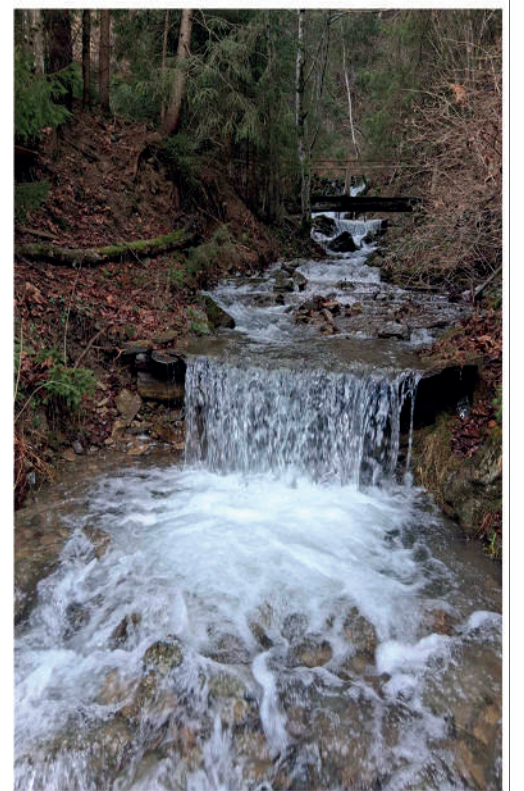
Тому збереження навколишнього середовища залежить від щоденних звичок кожного з нас. І дбайливе ставлення до природи допомагає зберегти не лише її естетичну привабливість, а й екологічну рівновагу.

Національний природний парк «Синевир» – це не просто гори, вкриті густими лісами й оточені чистими річками. Це місце, де можна відчути справжню єдність із природою, знайти спокій та наснагу. Життя в гармонії з довкіллям – це унікальна можливість насолоджуватися красою навколишнього світу.

Ті, хто хоча б раз побував у цьому гірському краю знають, що це не просто туристичний маршрут, а простір для духовного переродження. Шум гірських річок, дикі тварини, велич старих лісів, свіже повітря та відсутність міської метушні дають змогу відчути справжню гармонію.

Тож пам'ятаймо - природа дарує

нам силу, енергію та натхнення.
Бережімо її разом!

Марина ПЕЧКАН,
фахівчиня відділу ЕОР

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЛІСУ

високогірної частини Карпат. Важливість лісів з погляду на їх значимість в аспекті водоохоронних, водорегулювальних, ґрунтозахисних, кліматоутворювальних та протиерозійних властивостей не можна переоцінити тому, що вони регулюють водний режим і забезпечують атмосферу киснем, отже мають важливе життєве та господарське значення.

Ліси України сформовані понад 70-ти видами деревних та багатьох кущових і чагарникових порід серед яких домінують: сосна (*Pinus sylvestris*), дуб (*Quercus robur*), бук (*Fagus sylvatica*), ялина (*Picea abies*), береза (*Betula pendula*), вільха (*Alnus glutinosa*), ясен (*Fraxinus axelsior*), граб (*Carpinus betulus*), ялиця (*Abies alba*). Шпилькові насадження і лісостани займають 43 %, твердолистяні 43 %, а також м'яколистяні 14 % від загальної вкритої лісом площі. Запас деревини в лісах України оцінюється в межах 2,3 млрд. м³ із середнім запасом на 1 га 235 м³.

В Україні загальна чисельність біоти нараховує понад 70 000 видів, тобто, флори 27000,

фауни 45000, серед яких більше 35 % приурочені до лісових екосистем.

Карпати найбільш лісистий регіон та займає 7,4 % території України на якій зосереджено 20% лісів. Лісистість Карпат становить 40,2 %, де зростає майже 70 видів деревних і 110

чагарникових видів. У Карпатах переважають насадження та лісостани із ялини – 41 %, бука – 35 %, дуба – 9 %, ялиці – 4 %, а інші листяні й шпилькові породи займають 6 % від площі всіх лісів.

Лісові регіони Землі становлять всього 4 126 млн. га, а покрита лісом площа - 3 779 млн. га. Ліси називають «легенями планети», вони поглинають вуглекислий газ і виділяють кисень. Ліс – важлива складова частина біосфери. За підрахунками вчених за один сонячний день 1 га лісу поглинає повітря 120 - 280 кг вуглекислого газу і виділяє 180 - 200 кг. кисню.

Ліси мають велике значення із збереження історично-сформованих природних екосистем, ведення в них моніторингу та прогнозування різних природних явищ і процесів, збереження просторової, видової різноманітності, цілісності природних об'єктів і комплексів, відтворення генетичного фонду живої природи.

Нагадаємо, що в Україні зосереджено найбільші площі пралісів ЮНЕСКО серед 18-ти Європейських країн, які

репрезентують найбільш завершені й повні екологічні моделі, де відображено природні процеси, що відбуваються в чистих букових лісостанах за різноманітних природно-кліматичних умов. Це воістину безцінний генофонд бука лісового та ряду інших видів порід.

Сьогоднішня динаміка формування структури Всесвітньої Спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи» - це створення повної серійної транснаціональної суходільної ділянки із 94-ох кластерних частин Європи, що на сьогодні становлять 127404,04 га з буферною зоною 343399,86 га.

Серед Європейських країн за площею пралісів ЮНЕСКО, Україна займає перше місце – 28985,97 га, а серед областей України – Закарпаття, де найбільша площа пралісів, що складаються із 12-ти кластерних складових частин загальною площею 27635,67 га і буферною зоною 37240,68 га, що перевищує площі окремих країн Європи в т.ч. і букові праліси із чотирьох кластерних частин НПП «Синевир» площею 2865,04 га і буферною зоною 1090,94 га.

Міжнародний день лісу — це ще один привід замислитися над тим, як кожен із нас може долучитися до збереження цього безцінного природного ресурсу.

Бережімо ліс разом, адже ліси — наше спільне природне надбання та запорука здорового майбутнього!

Юрій ЯРЕМА,
заст. наукового відділу

ПРОВЕДЕНО ВЕСНЯНУ ТОЛОКУ

З настанням весни працівники Національного природного парку "Синевир" традиційно долучилися до прибирання територій, щоб навести лад після зими. Цього року акція з прибирання стала ще масштабнішою, оскільки кожне природоохоронне науково-дослідне відділення, а також співробітники реабілітаційних центрів та центрального апарату парку провели роботи на своїх закріплених територіях.

Головною метою толоки стало очищення територій від сміття, сухого листя та гілок, які накопичилися протягом зимового періоду. Спільними зусиллями працівники прибрали туристичні маршрути, рекреаційні зони, узбіччя центральних шляхів та берегові лінії річок і струмків.

Особливо активну участь у заході взяли співробітники природоохоронних відділень та реабілітаційних центрів, за якими закріплено різні територіальні частини парку. Вони не лише збирали сміття, а й

здійснили санітарне прибирання лісових масивів, займалися формуванням декоративних кущових насаджень біля своїх адмінбудівель, навели лад на рекреаційних об'єктах, впорядковували місця відпочинку тощо.

Адміністрація Національного природного парку "Синевир" висловлює подяку всім працівникам, які долучилися до заходу.

Такі ініціативи є важливими не лише для збереження чистоти та привабливості національного парку, а й для формування екологічної свідомості серед відвідувачів та місцевого населення.

Національний природний парк "Синевир" закликає всіх гостей та мешканців регіону берегти природу і не залишати після себе сміття, адже тільки разом ми зможемо зберегти цю унікальну природу для нас та майбутніх поколінь.

Прохання до всіх долучатися до весняної толоки!

Марина ПЕЧКАН,
фахівчиня відділу ЕОР

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вир».
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214
РЕДАКТОР
МИКОЛА ДЕРБАК
Комп'ютерна верстка та дизайн
Марина Печкан
Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синевир»

Адреса:

с. Синевир, 1626, Хустський р-н.,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevir@ukr.net
www.npp-synevir.net.ua

За точність наведених фактів відповідаль-
ність несуть автори матеріалів.

Листування з читачами – тільки на сторін-
ках газети.

Тираж 100 прим.
Зам.

Номер віддруковано в НПП «Синевир»

3 ЮВІЛЕЄМ!

Славну дату, 55-річний ювілей
святкує

Полажинець Надія Іванівна,
бухгалтер.

Хай ваші бажання збудуться, а
мрії втілюються в життя. Нехай
удача супроводжує вас у всіх
починаннях, а в житті буде безліч
цікавих і чудових подій.

Вітаємо з 50-річним ювілеєм
Дербака Івана Степановича,
начальника відділу відтворення
ПЗФ.

Щиро вітаємо іменинника з
чудовим святом. Хай доля дарує
вам многі і благії літа, добро,
надію, оптимізм, успіх та
достаток.

Славну дату, 50-річний ювілей
святкує

Сятиня Василь Васильович,
начальник Синевирського ПНДВ.

Бажаємо імениннику всього
найкращого, щедрої долі,
довголіття, родинного щастя.
Нехай молодість душі не зраджує
ніколи. Завжди буде розуміння від
людей і тільки приємні щоденні
турботи.

Вітаємо з 50-річним ювілеєм
Ярему Юрія Юрійовича,
інспектора І к. Квасовецького
ПНДВ.

Нехай добром повниться хата,
прихильність долі надає гарного
настрою, родинного благополуччя
й затишку.

35-річний ювілей святкує
Чуп Василь Васильович,
провідний інженер з відтворення
ПЗФ.

З цієї нагоди вітаємо
іменинника і бажаємо благо-
получчя, щедрої долі, сповненої
радості і людського тепла. Хай
ваш дім буде наповнений вірою,
надією та любов'ю.

**ВІТАЄМО З ДНЕМ
НАРОДЖЕННЯ!**

Суботу Лідію Андріївну,
головного бухгалтера.

Зичимо міцного здоров'я, довгих
років життя, радості, поваги
оточуючих і любові рідних! Людська
шана нехай буде подякою вам за
плідну працю а труди множаться
успіхами на многі літа.

Здоров'я зичимо навів,
На все життя добра бажаєм щиро,
Щоб радісним і довгим був ваш
вік,

З добром, любов'ю, спокоєм і
миром

Щиро поздоровляємо
Росоху Василя Івановича,
заступника директора.

Зичимо шановному імениннику
здоров'я міцного, щастя, добра і
злагоди вдома й на роботі. Хай життя
щодень зігріває вірою і надією а дім –
сонячним теплом і благодаттю.

Вітаємо з днем народження
Суботу Василя Івановича,
начальника державної охорони ПЗФ.

Бажаємо довгих і щасливих років
життя. Хай дорога життя квітчастся
вагомими успіхами, повагою людей,
міцним здоров'я та радісним
настроєм.

Барну Івана Васильовича,
інспектора І к. Колочавського
ПНДВ;

Гречин Марину Михайлівну,
фахівчиню ВТО;

Ковач Володимира Степановича,
інспектора І к. Синевирсько-
Полянського ПНДВ;

Кута Миколу Луковича,
заступника начальника
Синевирського ПНДВ;

Рошинець Мар'яну Юрїївну,
сторожа Колочавського ПНДВ;

Руснак Любов Степанівну,
інспектора І к. Синевирсько -
Полянського ПНДВ

Сятиню Михайла Михайловича,
інженера з відтворення екосистем;

Фетька Василя Ільковича,
рамника;

Ярему Михайла Івановича,
інспектора І к. Негровецького
ПНДВ;

Натхненних буднів, свят веселих,
дружніх,

Поступків дуже мудрих, добрих,
мужніх.

Достатку вашій хаті і добра,
А серцю радості й тепла

**З повагою і щирими
поважаннями колектив
НПП «Синевир».**

**НЕ КУПУЙ, НЕ ЗРИВАЙ, НЕ
РОЗПОВСЮДЖУЙ ПЕРВОЦВІТ!**

Державна екологічна інспекція
України розпочала комплексні
заходи для збереження рідкісних і
зникаючих ранньоквітучих рослин.
Вже розроблено і затверджено
План спільних заходів на 2025 рік.
Він передбачає створення робочих
груп і посилення державного
контролю за збереженням рідкіс-
них та червонокнижних видів
рослин.

Первоцвіти – це збірна народна
назва ранньоквітучих весняних
рослин. Загалом таких рослин є
понад 40 видів. Зірвані або вирвані
з цибулиною первоцвіти – це
нищівна шкода природі: рослини
втрачають можливість утворити
насіння і дати нове покоління в
майбутньому. А вирвані квіти з
цибулиною взагалі призводять до
їх повного знищення.

Які види ранньоквітучих
перебувають під загрозою зни-
щення через масовий збір навесні?
– проліски, шафран, білоцвіт,

сон-трава, черемша, горицвіт та
інші.

Держекоінспекція наголошує,
що за незаконне збирання,
транспортування чи реалізацію
цих рослин передбачені значні
штрафи та адміністративна
відповідальність:

Частина перша статті 88-1
КУпАП: за незаконне придбання,
збут та розповсюдження об'єктів
рослинного світу передбачено
штраф від 510 до 1 700 гривень.

Частина друга статті 88-1: за ті
самі дії, вчинені щодо рослин, що
зростають у межах природно-
заповідного фонду, занесені до
Червоної книги України або
охороняються міжнародними
договорами, штраф становить від
1 700 до 3 655 гривень.

Стаття 91: за незаконне
збирання рослин у межах
природно-заповідного фонду
передбачено штраф для громадян
від 153 до 408 гривень з
конфіскацією засобів право-
порушення та незаконно добутих
природних ресурсів.

Стаття 90: за знищення рослин,
занесених до Ч. к. України,
передбачено штраф для громадян
від 340 до 510 гривень із
подальшою їх конфіскацією.

Закликаємо громадян відмо-
витися від купівлі первоцвітів та
підтримати збереження природ-
ного біорізноманіття.

Світлана ГРЕЧИН,
фахівчиня відділу ЕОР,

**СПАЛЮВАННЯ СУХОЇ РОСЛИННОСТІ ТА
ЛИСТЯ – ПОЗА ЗАКОНОМ**

Національний природний парк
"Синевир" офіційно оголосив початок
пожежонебезпечного періоду,
видавши відповідний наказ. У зв'язку
з цим дирекція НПП наголошує на
суворій забороні спалювання сухої
рослинності, адже такі дії несуть
загрозу екосистемі, здоров'ю людей та
можуть спричинити серйозні правові
наслідки.

Усім відомо, що вогонь руйнує місця
проживання комах, птахів, дрібних
тварин, а також пошкоджує ґрунт.
При горінні сухої рослинності
виділяються шкідливі речовини,
зокрема діоксини та бензопірен, що
негативно впливають на здоров'я
людей. Також неконтрольоване
горіння може призвести до
масштабних лісових пожеж, що
загрожують житловим будинкам та
природним територіям.

В Україні діє заборона на
випалювання сухої трави та листя.
Відповідно до Кодексу України про
адміністративні правопорушення, за
такі дії передбачено штрафи.

За спалювання сухої трави і листя
передбачений штраф від 3 060 до 6 120
грн.

Якщо паління відбувалося на
території природно-заповідного
фонду, то штраф за це становить 6120
до 12 240 грн. (для посадовців – від 2
1420 до 30 600 грн.).

У випадку, якщо випалювання
спричинило значні збитки, винуватці

можуть бути притягнуті до
кримінальної відповідальності за
статтею 245 Кримінального
кодексу України, що передбачає
штрафи, обмеження волі або
навіть позбавлення волі до 5
років.

Адміністрація національного
парку звертається до жителів
регіону та туристів із закликом
дотримуватися екологічних
норм, не спалювати рослинні
залишки та повідомляти про
факти підпалів відповідним
службам. Лише спільними
зусиллями можна зберегти
природу Карпат та запобігти
екологічним катастрофам.

Якщо ви бачите паля — дійте!
Фіксуйте на фото та відео.

Викликайте ДСНС та поліцію
(101 і 102).

Зупиняйте таких людей,
пояснюйте їм наслідки.

Любов ТІЛЬНЯК,
фахівчиня відділу ЕОР